א) [לקמן לו.], ב) [ברכות כה. וש"נ ע" נדר" עב.], ג) בא קמא נו:, ד) [לקמן

גיטין סד.],

הגהות הב"ח

(A) רש"י ד"ה ללישנא וכו' דלא הוה ליה למפטר: (ב) ד"ה והא מדהתני וכו' וגכי שואל וקידם ושילם:

גליון הש"ם

נמ' אמר רבא נעשה. עייו במרדכי פ"ק דב"מ אות רלו: שם אלא מהא ליכא

למשמע מינה. נדה לג ע"ב: תום' ד"ה אלא וְכו'. וי"ל דשילם נקט לאביי. עיין נדרים דף ס

רבינו חננאל יפריה ררא ועשה כאומר לו בשעה שהפקיד אצלו . לכשתיגנב ותרצה ותשלם לי הרי פרתי זו קנויה לך מעכשיו. אי הכי כי מאותה שעה שהפקידה אצלו הקנה אותה לו. יהיה אבילו גיזותיה וולדותיה לו. ל) ופריק איכא דאמרי . אמר רבא נעשה כאומר לו לכשתגנב ותרצה ותשלם לי תהיה פרתי זו קנויה לך סמוך לגניבה שעה אחת. פי' ללישנא קמא דרבא . קנה דהא אית ליה בידיה. . ללישנא בתרא דרבא לא קנה דהא באגמא הות קיימא וליתה ברשותיה דליקני לה ליה. פירוש פירוש ללישנא בתרא דרבא דאמ׳ סמוך לגניבתה קנויה לך לית אורחא לאקשויי אי הכי גיזותיה דליכא סמוו לגניבתה לא גיזות ולא ולדות. אי נמי דקיימא באגם. פי׳ ללישנא קמא דרבא לא קני כפל יובה. 3) דהא ליתה ברשותיה אמר פרתי קנויה ברשותיה חוץ מגיזותיה וולדותיה. וללישנא בתרא ררבא אע"ג דהות באגמא לה דהא ברשותיה . קיימא מעידנא דאפקיד ין ב... מרה לגביה דהא מיחייב בשמירתה ומיגו דאיחייב בשמירתה כל היכא דאיתה . סמוך לגניבתה אקנייה ואשכחתא דממי שהפקדון אצלו נגנבה. א"ר יוחנז שאמר הריני משלם אע״פ שלא שילם עדיין קנה. פרה מחבירו ונגנבה ואמר ותיקשי ליה הא ודאי ליכא לאותובי השוכר הריני משלם ואיני דמני אמר לך אנא אע"פ שאמר נשבע שנאנסה ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל הַ הריני משלם אמרי ולא אמרי אע"פ לשוכר. אוקמוה ור״ק וז ששילם: נימא פיהוי פיובפא. מי אמר רב פפא שומר חנם ליה כפל דאי בעי הוה פטר נפשיה כגניכה ואכידה

מי יימר דמגובא. שעתיד להיגוב דליקני ליה כפל בשעת מסירה דעל כרחך משעח מסירה בעי לאקנויה שמשכה ממנו על מנת כן: נעשה כאומר לו. בשעה שמסרה לו דקים להו לרבנן דניחא להו לבעלים שיהא בטוח בקרן על מנת שיהא ספק כפל העתיד

לבא של שומר והרי היא כמסרה לו על מנת כן שאם תיגנב וישלם לו קרן שתהא פרה קנויה לו משעה שחסרה נמנה למפרע כשגנב הגנב של שומר היתה דפרה כבר היא בעולם: אי הכי. דנמלא שהיתה שלו משעה ראשונה יזכה אף בגיזות וולדות שהיו לה משבחה לביתו דכיון דנגנב ורצה ושילם נמצאת שלו למפרע: פסקה. פסקת הדבר בכל אדם שדעתו להקנות כפל אם יבא לכך ואין דעתו להקנות הולדות: נעשה כחומר לו. בשעה שמסרה לו: לכשתגנב ותרלה ותשלמני. אם תשלם לי הקרן: סמוך לגניבתה קנויה לד. שעה אחת לפני גניבתה תהא הפרה קנויה לך והיא כבר היתה בעולם: קושיה דר' זירה. ללישנה בתרא ליכא לאקשויי גיזות וולדות דהא סמוך לגניבתה הוא דאקנייה: א"נ דהוה קיימא באגם. כשגנבה גנב. ללישנא בתרא לא קני כפילא דהא סמוך לגניבתה לא היתה בחלירו שתהא חלירו קונה לו ומשיכה ההיא שעתא לא הואי ובמאי נקני. וא"ת תקני לו משיכה ראשונה שמשכה לו על מנת לקנותה שעה הסמוכה לגניבתה הא אמרינן בכתובות בהאשה שנפלו לה נכסים (דף פב.) האומר לחבירו משוך פרה זו ולא תיקני לך אלא לאחר שלשים לא קנה: השוכר פרה ונגנבה כו'. אע"פ שהשוכר חייב בגניבה ואבידה מ"מ אם רוצה לשקר ולישבע שנאנסה היה נפטר בשבועה הלכך כי אמר נגנבה וחייב עלמו בקרן נקנה לו הכפל: מקנה ליה כפילא. נקנה לו הכפל: כל חיובי ופטורי דד׳ שומרין ילפינן מקראי לקמן בפרק השואל (דף לד:) שומר חנם ישבע על הכל אם לא פשע והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר פטורין מן האונסין וחייבין בגניבה ואבידה שואל פטור במתה מחמת מלאכה הראויה לה דאמר ליה להכי אושלת לי ולא לאוקמה בכילתא: וכל הנאה שלו. שהיה עושה בה מלאכתו בלא שום שכר: בדיבורא. דהריני משלם: לא מקני ליה. הבעלים כפל שאין זו שום טובה מוטל היה עליו להניח דעתו שהשחילה לו חנס: ללישנה קמא דר"פ ודאי לא הוי מיובחא. דנימא כיון דטעמא דרב פפא משום דלה הוה (ה) למפטר נפשיה דהא מתה מחמת מלאכה לא שכיחא אפי׳ קדם ושילם נמי אית ליה לרב פפא דלא קני ליה כפילא

מי יימר דמגנבא ואם תימצי לומר דמגנבא מי יימר דמשתכח גנב ואי משתכח גנב מי יימר דמשלם דלמא מודי ומפטר •אמר רבא נעשה כאומר לו לכשתגנב ותרצה ותשלמני הרי פרתי קנויה לך מעכשיו מתקיף לה ר' זירא אי הכי אפי' גיזותיה וולדותיה נמי אלמה תניא אחוץ מגיזותיה וולדותיה אלא אמר ר' זירא נעשה כאומר לו חוץ מגיזותיה וולדותיה ומאי פסקא סתמא דמלתא שבחא דאתא מעלמא עביד איניש דמקני שבחא דמגופה לא עביד איניש דמקני איכא דאמרי אמר רבא נעשה כאומר 'לו לכשתגנב ותרצה ותשלמני סמוך לגניבתה קנויה לך מאי בינייהו איכא בינייהו קושיא דרבי זירא אי נמי בקיימא באגם: שילם ולא רצה לישבע [וכו']: א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא שילם שילם ממש אלא יכיוו שאמר הריני משלם אע"פ שלא שילם תנן שילם ולא רצה לישבע שילם אין לא שילם לא אימא סיפא נשבע ולא רצה לשלם מעמא דלא רצה הא רצה אע"פ שלא שילם ∘אלא יימהא ליכא למשמע מינה תניא כותיה דר' יוחנן יהשוכר פרה מחבירו ונגנבה ואמר הלה הריני משלם ואיני נשבע ואח"כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר אמר רב פפא יישומר חנם כיון שאמר פשעתי מקנה ליה כפילא דאי בעי פטר נפשיה בגניבה ישומר שכר כיון שאמר נגנבה מקנה ליה כפילא דאי פטר נפשיה בשבורה ומתה שואל בעי שאומר הריני משלם לא מקני ליה כפילא במאי הוה ליה למפטר נפשיה במתה מחמת מלאכה מתה מחמת מלאכה לא שכיח איכא דאמרי אמר רב פפא שואל נמי כיון שאמר הריני משלם מקני ליה כפילא דאי בעי פטר נפשיה במתה מחמת מלאכה אמר ליה רב זביד הכי אמר אביי ישואל עד שישלם מאי מעמא הואיל וכל הנאה שלו בדיבורא לא מקני ליה כפילא תניא כוותיה דרב זביד השואל פרה מחבירו ונגנבה וקידם השואל ושילם ואח"כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשואל ללישנא קמא דרב פפא ודאי לא הויא תיובתא ללישנא בתרא לִימא תיהוי תיובתיה אמר לך רב פפא מי אלימא ממתניתין דקתני שילם ואוקימנא באמר הכא נמי באמר מי דמי התם לא קתני קידם הכא קתני קידם מאי קידם קידם ואמר הא מדקתני גבי שוכר ואמר וגבי שואל קידם ש"מ דוקא קתני מידי סגבי הדדי תניא חייא שיילינהו לתנאי דבי רבי ודבי תניין ר' אושעיא ואמרי גבי הדדי

עלמו דומיא דעל פי עד אחד לפי מסקנא דהתם דאמר מסתברא מלתיה דרב בשחייב עלמו בקרן אבל

דלמא מודה ומפטר. פיי דלמא ימהר להודות קודם שיבאו

פטור ואע"ג דממתני' דמרובה (ב"ק דף עד:) דייקי' דלא כרב על פי

עדים והיינו כרב דאמר מודה בקנס ואח"כ באו עדים

היכא דפטר עלמו מכלום לא אמר לא מפקא מדרב וכן הלכה ולא כשמואל דמחייב דר' יוחנן סבר נמי התם דפטור ושמואל ור׳ יוחנן הלכה כר׳ יוחנן כדאמר פ׳ מי שהוליאוהו

(עירובין דף מו:) אי נמי דקיימא באגם. מימה דנימא נעשה כאמר לו לכשתגנב ותשלמני הרי פרתי קנויה לך מעכשיו סמוך לגניבה דהשתא קני אפילו עומדת באגם כדאמר ר' יוחנן בפ' האשה שנפלו (כתובות ד׳ פב. ושם) משוך פרה זו ותקנה לך מעכשיו ולחחר שלשים יום קנה אפי׳ עומדת באגם וגיזותיה וולדותיה לא קנה אע"פ שאומר מעכשיו שאין הקנין נגמר עד סמוך לגניבתה כדחמר ר' יוחנן בפ׳ האומר (קידושין דף ס.) בא אחד וקדשה מעכשיו ולאחר שלשים יום בא אחר וקדשה מעכשיו ולאחר כ׳ יום בא אחר וקדשה מעכשיו ולאחר עשרה ימים בא אחר וקדשה מעכשיו אפי׳ הן מאה כולם תופסים בה דכל חד וחד רווחה לחבריה שבה ושמה י"ל דקדושין אלימי וכיון דאשכחו רווחא תו לא פקעי אבל הכא גיזות וולדות לכל הפחות הנהו דאיתנהו

סמוך לגניבתה למפרע: אלא מהא ליכא למשמע מינה. תימה כיון דקשיא ליה רישא לסיפא נימא נעשה כדאמרינן בפרק קמא דקידושין (דף ה:) ומקשה לר' יוחנן ®וי״ל דשילם נקט לאביי דפרק הגוזל קמא (ב"ק ד' קח.) לאורויי דאם נשבע ושילם דחין הכפל שלו ולרבח לאורויי שילם אע"פ שנשבע תחלה שהכפל שלו ולא רצה לישבע היינו לא רלה לעמוד בשבועה אבל אם אמר הריני משלם אם נשבע תחלה אין הכפל שלו:

בשעת מסירה אהני מעכשיו לקנותה

שואל עד שישלם. הואיל וכל הנאה שלו ולהאי טעמא אפי׳ אם התנה להיות כש״ח לא קנה עד שישלם ולטעמא דלעיל דמשום לא שכיחא אם התנה להיות כש״ח קנה כפל במגו דפטר נפשיה בגניבה ואבידה דשכיחא:

ללישנא קמא דרב פפא ודאי לא הויא תיובתא. דאמר הריני משלם לא קנה כפל אבל שילם קנה כפל ור״ח גרם ודאי הויא תיובתה דכיון דרב פפה מפרש טעמא משום דלא שכיח האי טעמא שייך אפילו בשילם והא דנקט ואמר הריני משלם משום דנקט גבי ש"ח וש"ש נקט נמי גבי שוחל:

וחזר משלם אלא אמר הריני משלם

וחזר

נימא דשילם דוקא קאמר תנא דברייתא: והא מדקסני. תנא דברייתא גבי שוכר ואמר כדאמרינן לעיל תניא כוותיה דר' יוחנן וגבי שואל ⁽²⁾ ושילם בהך דתניא כוותיה דרב זביד: **שיילינהו**. בני הישיבה: **לסנאי**. שהיו שונין תוספתא דרבי חייא ותוספתא דרבי אושעיא שהם עיקר כדאתרינן בעלתא (חולין דף קתא.) כל מתניתא דלא מיתניא בי רבי אושעיא ורבי חייא לא תוחבוה בי מדרשא: ואמכו

ואמר

קשיא ליה הא מתניתא דקתני גבי שואל וקדם רב פפא בשואל לתרתי

הריני משלם קנה כפל

יקונה בי שואל דקום. ושילם ואוקימנא דוקא שילם אבל אמר ואכתי לא שילם לא קנה ונדחו דברי רב פפא בשואל לתרתי לישני ובשילם השואל דברי הכל כפילא דידיה היא ודלא כרי יוסי דאמר כיצד הלה עושה סחורה וכר. יון שאהו שפטור האני חייב לשלם כאילו שילם וקנה הכפל וכן שומר שבר שהודה לו כי נגנבה. אבל שואל אע"פ שאמר הריני משלם לא קנה הכפל דלית ליה למיפטר נפשיה אלא במתה מחמת מלאכה והא נגנבה וליתה גביה דנימא

פשימא אמר איני משלם וחזר

הריני משלם הא קאמר הריני

הל' א סמג עשין פב נווח"מ מי כנה: שונוית סיינטי. הב טוח"מ שם: ו גד מיי שם סמג שם : כות"מ שם: ז הוז חמיי שם הלי

עין משפם

נר מצוה

ד א מיי׳ פ״ח מהלי שאלה

ב מוח"מ שם: ח ט מיי׳ שם הלכה ד

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא למשמע מינה. דודחי מתני' לחו כולה דוקח, חלח סדא מנייהו דוהא. או רישא או סיפא, ותנא אידך אטו ההוא ולא ידעינן הי מינינו דוהא דנגמר מניה ושבת , הבונית הלה הרניי זכא.), ואמר הלה הרניי משלם ואיני נשבע. דאי בעינה משתבע דנגנבה מפטרינה, משלם תשלומי כפל לשוכר. דכיון דשילם נמלאת הגניבה שלו (ב"ק נה:). מידי גבי הדדי תניא. חדל תניל ר' חיים וחדם חנים כ׳ חושנים

רבינו חננאל (המשר) מחמת מלאכה מתה. איכא ראמרי שואל נמי . כפל וכו׳ אמר ליה רב זריד הרי אמר אריי וזוואל עד שישלם מאי טעמא הואיל וכל הנאה שלו היא בדיבורא לא קני ליה כפל. והלכתא כרב פפא בשומר חנם ובשומר שכר מיגו ראי בעו הוו יכלי למיפטר נפשייהו וקא מודו בההוא הנאה מקנה להו כפילא. נמי לא פליג עליה אלא בשואל בלחוד ובשואל הלכתא כרב זביד דתניא בהדיא כוותיה ודייקינן דאמר שואל כיון שאין לו דרך להפטר מן התשלומין אע״פ שאמר . הריני משלם לא קנה כפל הוא הדיו ואפי׳ ליה כפילא אי הכי קשיא ליה הא דתניא השואל פרה מחבירו ונגנבה וקדם . השואל ושילם ואחר כך נמצא הגנב משלם כך נמצא הגנב בשנה תשלומי כפל לשואל ואתינן לדחויה 7) ולא נדחית אלא מדקתני גבי שוכר ואמר הריני משלם וגבי שואל תני וקדם ושילם ושתי הברייתות הללו ביחד הם שנויות במקום אחד זו אחר זו במתניתא דבי רבי חייא דוקא קתני וקדם ושילם ש"מ דאפילו שואל אם שילם קנה כפל קשיא לרב פפא לפום דוקיא דדייקינן משמעתיה דהוא . הדין אפילו שילם לא קנה. ריש מי שגורס הכי ללישנא קמא דרב פפא ודאי לא . זויא הא דתניא כוותיה דרב זביד תיובתא ומאן . דגריס הכי פשוטה היא אינה צריכה לפנים ולא לפני לפנים. תוב [מקשינז] ללישנא בתרא דרב פפא